

суттєво ускладнюють освітній процес і знижують рівень мотивації здобувачів освіти. Вони часто не бачать прямої кореляції між навчальною діяльністю та майбутньою професійною реалізацією, що призводить до зниження зацікавленості та ініціативності.

Важливим є індивідуальний підхід до кожного здобувача освіти, врахування його здібностей, інтересів і життєвих цілей тощо. Позитивна атмосфера взаємоповаги, партнерська позиція викладача, а також можливість отримати зворотний зв'язок значно підвищують рівень внутрішньої мотивації.

Таким чином, професійна мотивація є невід'ємною складовою ефективного освітнього процесу, оскільки саме вона визначає активність, цілеспрямованість і результативність навчальної діяльності здобувачів освіти. Високий рівень мотивації сприяє глибшому засвоєнню знань, розвитку професійних компетентностей і формуванню усвідомленого ставлення до майбутньої професії. Важливу роль у цьому процесі відіграє викладач, який створює сприятливе навчальне середовище, стимулює пізнавальний інтерес та підтримує прагнення здобувачів освіти до самореалізації. Отже, розвиток професійної мотивації є основою якісної освіти та запорукою підготовки конкурентоспроможного, компетентного й соціально активного фахівця.

Формування професійної витривалості викладачів медичного університету в умовах сьогодення

Сирова Г.О., Савельєва О.В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Сучасні реалії суттєво трансформували систему вищої медичної освіти. Викладачі медичних університетів сьогодні не лише забезпечують безперервність освітнього процесу, а й активно долучаються до надання медичної допомоги, волонтерської діяльності та психологічної підтримки здобувачів освіти. У таких умовах особливої актуальності набуває проблема формування професійної витривалості викладачів - здатності зберігати

ефективність діяльності, емоційну стабільність і мотивацію попри хронічний стрес, постійні обстріли, проблеми з електропостачанням, невизначеність та ресурсні обмеження.

Професійна витривалість визначається як інтегральна особистісна характеристика, що поєднує здатність діяти у кризових ситуаціях, адаптуватися до змін і зберігати внутрішню рівновагу. Для викладачів медичних університетів ця якість є не лише рисою особистості, а й важливою професійною компетентністю, від якої залежить стабільність функціонування освітнього середовища та якість підготовки майбутніх фахівців.

Формування професійної витривалості зумовлене поєднанням індивідуально-психологічних (психологічна зрілість, емоційний інтелект, досвід подолання криз, внутрішня мотивація та сформована професійна ідентичність; вони забезпечують саморегуляцію, емоційний контроль і гнучкість мислення), організаційних (підтримка з боку колег і керівництва, ефективна комунікація, доступ до ресурсів, гнучкість навчального процесу та можливість підвищення кваліфікації) і соціальних чинників.

У сучасних умовах педагогам доводиться швидко адаптуватися до дистанційних і змішаних форматів навчання, долати технічні труднощі, підтримувати психологічний стан здобувачів освіти, які перебувають у кризових обставинах. За даними дослідження *“Medical education in times of war”* (BioMed Central, 2023), 86 % українських викладачів медичних університетів зазнали суттєвих змін у професійній діяльності. Поряд із підвищеним рівнем тривожності та невизначеності відзначено зростання психологічного навантаження та потребу у швидкому засвоєнні нових педагогічних технологій. Це формує феномен «постійної мобілізованості», який вимагає додаткових ресурсів для самовідновлення.

З одного боку, високий рівень професійної витривалості забезпечує стабільність навчального процесу та довіру здобувачів до освітнього середовища. З іншого – надмірна стійкість може маскувати «мовчазне виснаження», коли педагог формально залишається активним, але внутрішньо

відчуває втому, енергетичний дефіцит і зниження мотивації. Ця прихована форма вигорання є небезпечною, оскільки часто залишається непоміченою.

Підтримка професійної витривалості має бути системною та багаторівневою. На індивідуальному рівні вона передбачає розвиток емоційного інтелекту, навичок саморегуляції, усвідомлення власних меж і потреб. На організаційному рівні - створення сприятливого психологічного клімату, гнучкого графіка, рівномірного розподілу навантаження, можливостей для обміну досвідом.

Отже, професійна витривалість викладачів медичних університетів у кризових умовах є системним феноменом, що формується під впливом особистісних, організаційних і соціальних чинників. Її розвиток є запорукою збереження якості освіти, психоемоційного благополуччя педагогів і стійкості освітнього середовища. Комплексний підхід, який поєднує індивідуальні психологічні стратегії, організаційну культуру підтримки та державну політику в галузі освіти, сприятиме підвищенню ефективності діяльності педагогів і забезпеченню безперервності навчального процесу навіть у найскладніші періоди нашого життя.

Етичне та правомірне застосування штучного інтелекту в освітній практиці

Сирова Г.О., Чаленко Н.М., Козуб С.М.

Харківський національний медичний університет, м. Харків

У сучасному світі цифрових технологій стрімкий розвиток штучного інтелекту (ШІ) істотно впливає на всі сфери людської діяльності, зокрема і на освіту. Використання інтелектуальних систем у навчальному процесі відкриває нові можливості для індивідуалізації навчання, оптимізації освітніх програм і підвищення ефективності педагогічної взаємодії. Останнім часом ШІ швидко інтегрується в освітнє середовище, змінюючи способи навчання, викладання та оцінювання знань. Його можливості – від автоматизованої перевірки робіт до